באביה אסורה משום יהשרץ השורץ על

הארץ לימא מסייע ליה דתני חדא על הארץ

אלהוציא את הזיזין שבעדשים ואת היתושים

שבכליסים ותולעת שבתמרים ושבגרוגרות

ותניא אידך כל השרץ השורץ על הארץ

לרבות תולעת שבעיקרי זיתים ושבעיקרי גפנים מאי לאן אידי ואידי בפירא והא

באביה והא שלא באביה לא אידי ואידי

באביה ולא קשיא הא בפירא הא באילנא

גופא דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי זיתים

ושבעיקרי גפנים ש"מ בעי רב יוסף פרשה ומתה מהו מקצתה מהו לאויר העולם מהו

בתיקו בעי רב אשי לגג תמרה מהו לגג

גרעינתה מהו מתמרה לתמרה מהו יתיקו

אמר רב ששת בריה דרב אידי קוקיאני אסירי

מאי מעמא מעלמא אתו מתקיף לה רב אשי

אי מעלמא אתו לישתכחו דרך בית הריעי

איכא דאמרי אמר רב שישא בריה דרב אידי

קוקיאני שרו מאי מעמא מיניה גבלי אמר רב

אשי פשימא דאי מעלמא קא אתו לישתכחו

דרך בית הריעי והלכתא יקוקיאני אסירי

מ"ם מינם ניים ועיילי ליה באוסייה תולעים

הדרני דבשרא אסירי ידכוורי שריין אמר לה

רבינא לאימיה אבלע לי ואנא איכול א"ל רב

משרשיא בריה דרב אחא לרבינא מאי שנא

מהא דתניא יואת נבלתם תשקצו לרבות את

הדרנים שבבהמה א"ל הכי השתא בהמה

בשחימה הוא דמשתריא והני מדלא קא

מהניא להו שחימה באיסורייהו קיימן אבל

דגים באסיפה בעלמא מישתרי והני כי קא

גבלן בהיתרא קא גבלן ת"ר יהולך על גחון

זה נחש כל לרבות השילשול ואת הדומה

לשילשול על ארבע זה עקרב כל הולך לרבות

את החיפושית ואת הדומה לחיפושית מרבה

רגלים זה נדל עד כל לרבות את הדומה ואת

הדומה לדומה תניא ר' יוםי בן דורמסקית

אומר יולויתן דג מהור הוא שנאמר יגאוה

אפיקי מגנים ⁵תחתיו חדודי חרש אפיקי

מגנים אלו קשקשים שבו תחתיו חדודי חרש

לו) [זכנו פוננו האחיר דאיתקש לנחש דכתיב לויתן נחש בריח טמא הוא קמ"ל

נחם בדינו עמנו את קת. ב דהוא טהור. ערוך ערך יא איז. ב) ומזו לזו

גא אין, ב) [מוו לוו רש"ש], ג) ל"ל הני, ד) גיי

רש"ל אורים, ד) [פרשת שמיני סי' פד ועי' חוס' פסחים קטו: ד"ה קפא],

ו) ולקמן סט.ז,

נר מצוה

רפר א ב ג מיי' פ"ב מהלכות מהכלות אסורות הלי יד טו טו טוש"ע י"ל סי פל סעיף רפה דהו מיי שם ין ועייו הלכה

:סעיף טו

רבינו גרשום קישות שהתליע באביה.

. כלומר במחובר (כלומר) כל זמז שהוא עומד על האילן אסור דאמרי׳ מן הארץ שרץ לקישות: שבכלוסין. מיני קיטנית: מאי לאו אידי ואידי בפירי. הא דאיתלע באביה אמרי׳ מפירא גרלא ומקוח אמר מפין א גבלא זכוקום רביתא היא: ולא קשיא. הא דאיתלע פירא גופיה מוחר הא דאיחלט אילוא גופיה אסור: פירשה ומתה מהו. כלומר התולעת שבפירי פירשה ממקום שבפירי פיושה ממקום רביתה ולא שרצה ומתה מהו מי אמרי׳ כיון דלא . שרצה על הארץ מותרת או דלמא כיון שפירשה מקצתה אסור: לאויו העולם מהו. כלומר דלא שרצה על הארץ מותרת או :דלמא כיון דפירשה אסור . פירשה לגג תמרה מהו. לא שרצה על הארץ אלא לפירי עצמה פירשה: לגג גרעינתה מהו ל). שרצה הראש: אתא שחיט ושריא ליה גרסי׳. כלומר לבהמה את החיפושית. מין שרץ: ר' יוסי בן דורמסקית [אומר] לויתן דג טהור כו': אבלע לי. דכוורי:

הדרן עלך אלו מרפות

א) נראה דנ"ל אי הוה כמו

דיקא נמי דקתני תולעת שבעיקרי זיתים. מכאן מדקדק ר״ת ורבינו נתנאל וריב"א דאין הלכה כשמואל דאמר קישות שהתליעה באביה אסורה ובהלכות גדולות ובשאלתות 6 דרב אחאי פוסק כשמואל מדאמר רב פפא לעיל בפירקין (דף נח.) ש"מ מדרב

הונא הא דאמר שמואל קישות שהתליעה באביה אסורה הני תמרי דכדה בתר תריסר ירחי שרי הע"פ שהש"ם עושה כאן דיוק מן הברייתא דלא כשמואל היינו לכאורה אבל לשמואל נמי יש ליישב ולפרש דתולעת שבעיקרי זיתים היינו שבזיתים בעודן מחוברין בעיקרן ומיהו אפי׳ לשמואל אין לאסור אותן פולין שקורין פואי״ש בלע"ז וחימלי שקורין שחווי"ם כשנמלאין בתוכן כגון יבחושין ובתחלת תולדות של יבחושין הקליפה משחרת מבחוץ וכשמסירין הקליפה נשארים היבחושין תחתיה אין לאוסרן ולא מתסרי משום השרץ השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשה וגם בקונטרם פי׳ לעיל גבי קישות שהתליעה באביה אסורה כיון דמהלכת התולעת בתוך הקישות והיא מחוברת בקרקע הויא כמהלכת על גבי קרקע:

קוקיאני אסירי. פי׳ הקונטרס תולעים שבכבד ושבריאה

וקשיא לר״ת דלאידך לישנא דשרי תקשי ליה מברייתא דבסמוך דואת נבלתם תשקלו לרבות דרנים שבבהמה אע"ג דמינה קא גדלי אלא אומר ר"ת דבדגים איירי הכא והא דאמר כי ניים עייל ליה באוסיא אשכחן בדגים כי האי גוונא בפ׳ המוכר את הספינה (ב"ב דף עג:) דאמר רבה בר בר חנה חזינא ההוא כוורא דיתבה ועיילא ליה טינא באוסייה: לרבות דרנים שבבהמה. וא"ת ותיפוק ליה דאקירי מידי דהוה אשוחט הבהמה ומלא בה דמות יונה דאסיראי משום דליתיה לא בפרסה ולא בפרסות ויש לומר דשאני עובר משום דמקרא דוכל בהמה אישתרי ולית ליה למשרי אלא היכא דאיכא פרסות דבהרא דוכל בהמה כתיב פרסה אבל דרנים שבבהמה נבראין מן הבשר עלמה והוה אמרינן דחשיבי כבשר ולא דמי לחותך מן הטחול ומן הכליות דהתם איכא חסרון ואסירי לקמן (סט.) מאותה שלמה ולא חסרה אבל הכא לא נחסר דבר:

הדרן עלך אלו מרפות

באביה. בעודה מחוברת שרן הארן היא ואסורה התולעת לאכול דכיון דמהלכת בתוך הקישות והיא מחוברת בקרקע הוי כמהלכת על גבי קרקע אבל התליעה לאחר מכאן מותרת עד שתלא לאויר: להוליא זיזין שבעדשים. דמותרים דלאו על הארץ שורלין אלא בתוך

העדשה: זיזין. כולונ״ש וכמין יתושין הן אלא שבעדשים זיזין שמן: כליסין. מין קטנית לידרח"ש בלע"ו: ותניה אידך כל לרבות. דאסירי: בפירא. שהתליעו תמרים עלמן: והא באביה. אסירי וסיעתא דשמואל: אידי ואידי באביה. כלומר הא דשרי נמי באביה דכל כמה דלא נפקא לאויר לאו שרץ הארן היא ולא תסייעיה: פירשה ומתה. המתלעת לחחר תלישתה דשריא לדברי הכל פירשה מתוך הפרי לארץ ולא ריחשה שמתה מיד בנפילתה: מהו. מי אמרי׳ כיון דלא הלכה לאו שורך על הארך הוא או דלמא לא בעינן שרינה. שורץ היינו רוחש ומנענע: מקלתה מהו. מי הויא ככולה או דלמא בעינן כולה: לאויר העולם. פירשה מן הפרי תלוש לאויר וקודם שהגיע לארץ קלטה בפיו לבולעה אם תימצי לומר פירשה ומתה מותרת משום דאינה ראויה לרחוש אבל חיה דראויה לרחוש לא: לגג **תמרה מהו.** מתוכה פירשה לגגה מי אמרי׳ היינו רביתיה או דלמא כשורץ על גבי דבר אחר דמי: לגג גרעינתה מהו. אם תמלי לומר לגג תמרה כדבר אחר הוא גג גרעינתה מהו. כל תולעים מגרעיני הפרי הן גדלים: מהמרה להמרה מהו. ולא שרץ על גבה אלא מזו על זום מי אמרי׳ כיון דלאו היינו אמה שורץ קרינא ביה או דלמא אויר העולם בעינן. וכולהו בתלושין בעי להו: קוקיאני. תולעים שבכבד ושבריאה: מעלמא אחו. שבלעתן הבהמה עם האוכלים ותחלתן שרנו על הארץ: מינה גבלי. לשון גדלי. מן הבהמה עלמה הן גדלין ולאו שרץ הארץ נינהו: מינם ניים ועיילי ליה בחוסייה. כשהבהמה ישנה נכנסים בחוטמה ומשם להנה ריאה וכבד הלכך לא משתכחי דרך בית הרעי: דרני. תולעים הנמצאים בין עור לבשר כשמפשיטין הבהמה ובלע"ז גרבילייש: חסירי. וטעמא מפרש לקמיה: דכוורי שרי. וטעמא כדמפרש רבינה: אבלע לי. דכוורי בתוך

הדגים תני אותם שלא אראה ואקוך

בס: בשחיטה משתרית. וחלו שגדלו בתוכה עד שלא נשחטה באו מאיסור

מוסף רש"י

באביה. נאיניה, נעודה מחוברת, אסורה. התולעת באכילה, דכיון דמהלכת בתוך הקישות והקישות מחוברות בקרקע, שורץ על הארץ קרינא ביה, . בחלוש לאו אדל החלינוה

הדרן עלך אלו מרפות

אלו סנפירין שפורח בהן: הדרן עלך אלו מרפות

אבר מן החי ושחיטת הבהמה לא אהניא לדידהו שהרי יש להם חיות לעצמן. ואע"ג דשליל מותר בשחיטת אמו מכל בבהמה תאכלו נפקא לן לקמן [סט.] אבל D הכא באיסורייהו קיימי: שילשול. תולעת ארוכה כנחש הן והן הנמצאין באשפה: **תפושית**. אישקרבו"ט: נדל. מאה רגלים קורין לו: דג טהור הוא. שהרי יש לו סנפיר וקשקשת כדמפרש: אפיקי מגנים. חוזק מגינים: אלו קשקשים. הסגורים וחתומים בו בדוחק: סחסיו חדודי חרש. חידודים של חרשים: אלו סנפירים. שחדודים ומחתכין כחרסין ובהן הוא בוקע את המים בחודן שלא יעכבוהו בפריחתו. פשטיה דקרא לשון די מורי תחתיו חדודי חרס במקומו זהרורי שמש:

הדרן עלך אלו מרפות

תורה אור השלם 1. וְכַל הַשַּׁרֵץ הַשֹּׁרֵץ עַל הַּאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לא יַאָבָל: ויקראיא מא יַאָבַל: ויקראיא מא

יַּיְבֶּל: ויקרא יא מא יַאְבַל: ויקרא יא מא 2. וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לְכָם מִבְּשָׁרָם לא תֹאבֵלוּ וְאֶת יִּבְּכֶּוְנֶם וּיְנָשַׁלֵּבוּ. ויקרא יא יא 3. כֹּל הוֹלֵךְ עַל גָּחוֹן וְכֹל כ. כל זויבן בל אוון וְכל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע עַד כָּל מַרְבֵּה רַגְלַיִם לְכָל בַּיְבֶּה זְּבְּלָ הַשֶּׁרֶץ הַשּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ לא תאבְלוּם בִּּי שֶׁקֶץ

ויקראיא מב ויקראיא מב ַנַבּ: יְּקְיּאָ אָ פּבּ 4. גַּאֲנְה אֲפִּיקֵי מָגִנִּים סָגוּר חוֹתָם צָר: איוב מא ז 5. תחתיו חדודי חרש יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי טִיט

איוב מא כב

לעזי רש"י

כוצונ"ש [קוצונ"ש]. חרקים קטנים. בידוא"ש [צידר"א]. אפונות. גרביליי"ש [גרביילי"ש]. זחל זבוב הסוסים. אישקרבו"ט. חיפושית.

המישות ומהלך על גבי הקרקע